

Riigikogu rahanduskomisjon
rahanduskomisjon@riigikogu.ee

Meie 21.10.2025 nr 1.1-10.1/4575-1

**Rahandusministeeriumi
ettepanekud väärtpaberituru
seaduse muutmise seaduse eelnõu
690 SE täiendamiseks**

Austatud proua Akkermann

Esitame Rahandusministeeriumi ettepanekud väärtpaberituru seaduse muutmise seaduse eelnõu (690 SE) täiendamiseks seoses korraldatud teabe liikumisega loodavasse Euroopa ühtsesse ligipääsupunkti ning Finantsinspeksioonile ESG reitingute määrusest (EL) 2024/3005 tulenevate järelevalvevolituste andmisega.

Palume teha eelnõus 690 SE allolevad muudatused.

1. Eelnõu § 1 täiendatakse uue punktiga 36, muutes ühtlasi vastavalt eelnõu järgnevate punktide numeratsiooni:

„36) paragrahvi 184⁶ lõike 2 esimest lauset täiendatakse peale tekstiosa „teeb selle teabe“ tekstiosaga „samal ajal“;“.

Väärtpaberituru seaduses muudetav säte tervikuna uues sõnastuses:

„(2) Emitent või kauplemise taotleja avalikustab korraldatud teabe kujul, mis võimaldab sellele kiiresti juurde pääseda ühetaolisel moel, ja teeb selle teabe **samal ajal** kättesaadavaks käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud süsteemis. Emitent või kauplemise taotleja ei või investoritelt nõuda mis tahes tasu teabe andmise eest.“.

Selgitus: Euroopa Liidus luuakse Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve Asutuse (ESMA) juurde Euroopa ühtne juurdepääsupunkt (ESAP), mille kaudu võimaldatakse keskne juurdepääs finantsteenuste, kapitaliturgude ja kestlikkusega seotud avalikult kättesaadavale teabele. Seni on see teave avaldatud erinevate ettevõtete või järelevalveasutuste veebilehtedel, registrites erinevates liikmesriikides, jm. ESAP kaudu tulevikus ligipääsetavaks teabeks on näiteks börsiettevõtete korraldatud teave, väärtpaberiprospetid, ettevõtete kestlikkusaruanded ning finantsaruanded, finantssektori erinevate valdkondade karistustega seonduv teave, jmt. ESAPiga ei looda uusi teabe avalikustamise kohustusi, vaid üksnes koondatakse ühte kohta kättesaadavaks seni juba erinevate EL õigusaktide alusel avaldatav teave.

ESAP loomise aluseks on ESAP asutamise määrus (EL) 2023/2859¹, erinevate EL määruste muutmise määrus (EL) 2023/2869² ja erinevate EL direktiivide muutmise direktiiv (EL) 2023/2864³. Viimase kahe õigusaktiga täiendatakse EL õigusakte selliselt, et erineva teabe avaldamisel on selle teabe avaldajad kohustatud saatma teabe koos täiendavate metaandmetega ühtlasi kas EL-i vastavas õigusaktis määratletud või liikmesriigi määratud koguvale asutusele, või otse ESMAle ESAPis avaldamiseks. ESAP hakkab toimima 2027. a. 10. juulist, mil esimene teave peaks saama sealt tasuta ja lihtsalt kõigile kättesaadavaks. Selle tarvis hakatakse aga esimest teavet ESAPisse saatma aasta varem, 2026. a. 10. juulist. Esimene ESAPisse liikuv teave hõlmab ka reguleeritud väärtpaberiturul kaubeldavate väärtpaberite emitentide läbipaistvusdirektiivi 2004/109/EÜ alusel avaldatavat korraldatud teavet ning karistuste avaldamist, mistõttu tuleb nimetatud nõuded ka Eesti õigusesse üle võtta. Läbipaistvusdirektiivi ESAPit käsitlevate muudatuste ülevõtmise tähtaeg oli 10. juuli 2025.a. Eelpool toodust tulenevalt täiendatakse käesolevas eelnõus väärtpaberituru seaduse paragrahve 184⁶ ja 230 sätetega, mille alusel hakkab vastav teave alates 10. juulist 2026.a ESAPisse liikuma. Ülejäänud ESAPiga seonduvad muudatused tehakse eraldi ette valmistava eelnõuga, millega seonduvatel muudatustel on pikem ülevõtmise tähtaeg..

§ 184⁶ lõike 2 täiendamine. Kehtivas lõikes 2 on sätestatud, et emitent või kauplemise taotleja avalikustab korraldatud teabe kujul, mis võimaldab sellele kiiresti juurde pääseda ühetaolisel moel, ja teeb selle teabe kättesaadavaks korraldatud teabe tsentraalse salvestamise süsteemis, mida haldab Finantsinspeksioon või viimase määratud muu isik. Käesoleva eelnõuga täpsustatakse tulenevalt läbipaistvusdirektiivi artikli 23a lõikest 1, et emitent või väärtpaberite kauplemisele võtmise taotleja teeb korraldatud teabe nimetatud süsteemis kättesaadavaks samal ajal selle avaldamisega. See on vajalik ajakohase teabe liikumiseks ESAPisse. Korraldatud teave on väärtpaberituru seaduse § 7² kohaselt kogu teave, mille emitent või kauplemise taotleja on kohustatud avalikustama vastavalt selle seaduse 20. peatükis ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 596/2014, mis käsitleb turukuritarvitusi, artiklis 17 sätestatule. Selleks teabeks on erinev perioodiline teave (majandusaasta aruanne, poolaasta aruanne, aruanne valitsusasutustele tehtud maksete kohta), erinevad igakordsed teavitused, näiteks seoses aktsiaosalustega, ja turukuritarvituste määruse kohaselt avalikustatav siseteave. Siseteave on avalikustamata teave, mis on otseselt või kaudselt seotud emitendiga või tema väärtpaberiga ja mis avaldaks avalikustamise korral tõenäoliselt märkimisväärset mõju nende väärtpaberite või seotud tuletisinstrumentide hinnale.

2. Eelnõu § 1 täiendatakse uue punktiga 37, muutes ühtlasi vastavalt eelnõu järgnevate punktide numeratsiooni:

„37) paragrahvi 184⁶ täiendatakse lõikega 5¹ järgmises sõnastuses:

„(5¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud süsteemile edastatav teave esitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/2859, millega luuakse Euroopa ühtne juurdepääsupunkt, mis tagab keskse juurdepääsu finantsteenuste, kapitaliturgude ja kestlikkusega seotud avalikult kättesaadavale teabele (ELT L 2023/2859, 20.12.2023), artikli 2 punktis 3 määratletud, andmete väljavõttu võimaldavas vormingus või, kui see on Euroopa Liidu või Eesti õigusaktidega nõutav, masinloetavas vormingus nimetatud määruse artikli 2 punkti 4 määratluse kohaselt. Edastatavale teabele lisatakse järgmised metaandmed:

1) kõik selle emitendi nimed, millega edastatav teave on seotud;

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:02023R2859-20240725>

² https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=OJ:L_202302869

³ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=OJ:L_202302864

- 2) emitendi juriidilise isiku tunnus vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/2859 artikli 7 lõike 4 punktile b;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/2859 artikli 7 lõike 4 punkti d kohaselt määratletud kategooriale vastav emitendi suurus;
- 4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/2859 artikli 7 lõike 4 punkti e kohaselt määratletud emitendi majandustegevuse tööstussektor või sektorid;
- 5) teabe liik vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/2859 artikli 7 lõike 4 punktile c;
- 6) märge selle kohta, kas teave sisaldab isikuandmeid.“;“.

Selgitus: Eelnõuga lisatavas lõikes 5¹ nähakse ette vorming, millele peab vastama teabe tsentraalse salvestamise süsteemile edastatav teave. Nimetatud teave peab olema kas:

- i) andmete väljavõttu võimaldavas vormingus, milleks on platvormist sõltumatu failivorming, mis tehakse üldsusele kättesaadavaks ilma dokumentide taaskasutamise piiranguteta (ehk avatud vorming), mida laialdaselt kasutatakse või mis on õigusaktidega nõutud ning mis võimaldab teha andmetest masinaga väljavõtteid ja on inimloetav, või
- ii) kui see on Euroopa Liidu või Eesti õigusaktidega nõutav, masinloetavas vormingus, milleks on direktiivi (EL) 2019/1024 artikli 2 punkti 13 kohaselt failivorming, mis on struktureeritud selliselt, et tarkvararakendused suudavad spetsiifilisi andmeid, sealhulgas üksikuid faktiväiteid, ja nende sisemist struktuuri kergelt tuvastada, ära tunda ja teha andmetest väljavõtteid.

Ühtlasi nähakse lõikes 5¹ sisalduvates punktides 1-6 ette metaandmed, mis tuleb lisada teabe tsentraalse salvestamise süsteemile edastatavale teabele. Nendeks andmeteks on kõik selle emitendi nimed, millega teave on seotud, emitendi omandatud juriidilise isiku tunnus (LEI kood), emitendi suurus kategooriate kaupa, emitendi majandustegevuse tööstussektor või -sektorid, edastatava teabe liik ning märge selle kohta, kas teave sisaldab isikuandmeid.

Nimetatud metaandmete esitamiseks on vajalik, et emitendil oleks omandatud LEI kood, mis on nõutud ka läbipaistvusdirektiivi artikli 23a lõikes 2. Teadaolevalt on Eesti emitentidel LEI koodid omandatud.

Euroopa järelevalveasutused (ESMA, EBA ja EIOPA) on tulenevalt ESAP asutamise määruse artikli 7 lõikest 4 töötanud ühtlasi välja rakenduslike tehniliste standardite eelnõud⁴, milles omakorda täpsustatakse ülaltoodud metaandmeid. Euroopa Komisjon kaalub nimetatud eelnõu vastuvõtmist rakenduslike tehniliste standarditena. Tõenäoliselt võetakse need vastu Euroopa Komisjoni otsekohalduva määrusena.

3. Eelnõu § 1 täiendatakse uue punktiga 38, muutes ühtlasi vastavalt eelnõu järgnevate punktide numeratsiooni:

„38) paragrahvi 230 lõiget 1 täiendatakse punktiga 3¹ järgmises sõnastuses:

”3¹) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/3005, mis käsitleb keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisalaste (ESG) reitingutega seotud tegevuse läbipaistvust ja integriteeti ning millega muudetakse määrusi (EL) 2019/2088 ja (EL) 2023/2859;”;

Selgitus: Kehtiv § 230 sätestab Finantsinspeksiooni õigused ja ülesanded järelevalve teostamisel. Paragrahvis 230 on loetletud Euroopa Liidu õigusaktid ja nende alusel kehtestatud õigusaktid, milles sätestatu kohase täitmise üle on Finantsinspeksioonil õigus teostada järelevalvet. Lõiget 1 täiendatakse punktiga 3¹, millega antakse Finantsinspeksioonile õigused järelevalve teostamiseks ka sotsiaal- ja juhtimisalaste (ESG)

⁴ <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esas-finalise-rules-facilitate-access-financial-and-sustainability-information>

reitingute määruses (EL) 2024/3005⁵ sätestatu kohase täitmise üle. Nimetatud muudatus tuleneb eelpool mainitud määruse artiklist 30, mille kohaselt peab iga liikmesriik määrama 2. aprilliks 2026 antud määruse täitmiseks pädeva asutuse. Järelevalvet ESG reitingu andjate tegevuse üle teostab määruse kohaselt ESMA. Artikli 43 kohaselt on aga ESMA-l õigus delegeerida järelevalveülesandeid liikmesriigi pädevatele asutustele, kui see on vajalik järelevalveülesande asjakohaseks täitmiseks: nõuda teavet, mis on vajalik määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks, teha uurimisi ja teostada kohapealseid kontrollid. Seejuures hüvitab ESMA järelevalveasutusele delegeeritud ülesannete täitmisel kaasnevad kulud. Finantsinspeksioonil ei ole faktiliselt hetkel ühtegi sellist järelevalvesubjekti. Antud säte sobitub sisult kehtivas § 230 lõike 1 punktis 3 viidatud reitinguagentuure reguleeriva määruse järele, kuna reguleerib sisult sarnaseid reitingute loojaid.

4. Eelnõu § 1 täiendatakse uue punktiga 39, muutes ühtlasi vastavalt eelnõu järgnevate punktide numeratsiooni:

„39) paragrahvi 230 täiendatakse lõikega 4³ järgmises sõnastuses:

„(4³) Korraldatud teabe avalikustamise kohustuse rikkumisega seoses väärteoasjas tehtud lahendi või haldusakti avaldamisel esitab inspeksioon selle ühtlasi Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve Asutusele Euroopa ühtse juurdepääsupunkti kaudu kättesaadavaks tegemiseks. Edastatav teave esitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/2859 artikli 2 punktis 3 määratletud, andmete väljavõttu võimaldavas vormingus koos järgmiste metaandmetega:

- 1) kõik selle füüsilise isiku või juriidilise isiku nimed, kellega teave on seotud;
- 2) olemasolu korral juriidilise isiku tunnus, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/2859 artikli 7 lõike 4 punktile b;
- 3) teabe liik vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/2859 artikli 7 lõike 4 punktile c;
- 4) märge selle kohta, kas teave sisaldab isikuandmeid.“;“.

Selgitus: Lisatavas lõikes 4³ sätestatakse, et korraldatud teabe avalikustamise kohustuse rikkumisega seoses väärteoasjas tehtud lahendi⁶ või haldusakti avaldamisel esitab inspeksioon selle ühtlasi Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve Asutusele Euroopa ühtse juurdepääsupunkti kaudu kättesaadavaks tegemiseks. Nimetatud säte tugineb läbipaistvusdirektiivi artikli 23a lõikele 4. Ühtlasi täpsustatakse, et esitatav teave peab olema andmete väljavõttu võimaldavas vormingus ning loetletakse sellele teabele lisatavad metaandmed: kõik selle füüsilise isiku või juriidilise isiku nimed, kellega teave on seotud, juriidilise isiku LEI kood, kui see on olemas, esitatava teabe liik ja märge selle kohta, kas teave sisaldab isikuandmeid. Sarnaselt § 184⁶ lõikes 4¹ loetletud metaandmetega täpsustatakse ka siin antud andmeid juba eelpool nimetatud rakenduslike tehniliste standarditega.

5. Eelnõu § 1 täiendatakse uue punktiga 54, muutes ühtlasi vastavalt eelnõu järgneva punkti numeratsiooni:

„54) seadust täiendatakse §-ga 272¹¹ järgmises sõnastuses:

„§ 272¹¹. Korraldatud teabe avalikustamine Euroopa ühtse juurdepääsupunkti kaudu

Käesoleva seaduse § 184⁶ lõiget 5¹ ja § 230 lõiget 4³ kohaldatakse alates 2026. aasta 10. juulist.“;“.

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/3005/oj/eng>

⁶ Kohtuvälise menetleja lahend on otsus ja väärteomenetluse lõpetamise määrus (VTMS § 73).

Selgitus: § 184⁶ lg 5¹ ja § 230 lg 4³ reguleeritavad andmed peavad läbipaistvusdirektiivi artikli 23a lõigete 1 ja 4 kohaselt hakkama Euroopa ühtsesse juurdepääsupunkti liikuma alates 10. juulist 2026.a, mistõttu kohaldatakse neid väärtpaberituru seadusesse lisanduvaid sätteid sellest kuupäevast.

6. Eelnõu § 1 punktis 50 lisatavat normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2023/2864, millega muudetakse teatavaid direktiive seoses Euroopa ühtse juurdepääsupunkti loomise ja toimimisega (ELT L, 2023/2864, 20.12.2023).”.

Väärtpaberituru seadusesse lisatav normitehniliste märkuste muudatus tervikuna uues sõnastuses:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2024/790, millega muudetakse direktiivi 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta (ELT L, 2024/790, 08.03.2024);

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2023/2864, millega muudetakse teatavaid direktiive seoses Euroopa ühtse juurdepääsupunkti loomise ja toimimisega (ELT L, 2023/2864, 20.12.2023).”.

Selgitus: Muudatusega lisatakse väärtpaberituru seaduse normitehniliste märkuste juurde viide direktiivile (EL) 2023/2864, mis on § 184⁶ lg 5¹ ja § 230 lg 4³ muudatuste aluseks .

7. Eelnõu § 2 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 2, 4, 40, 42 ja 46–49 jõustuvad 2026. aasta 5. juunil.“.

Eelnõus muudetav säte tervikuna uues sõnastuses allajoonitud või läbikriipsutatud muudatustega:

„(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 2, 4, ~~3640~~, ~~3842~~ ja ~~42–4546–49~~ jõustuvad 2026. aasta 5. juunil.“.

Selgitus: Eelpool tehtavate muudatustega kaasnevast eelnõu § 1 punktide numeratsiooni muutumisest tulenevalt tuleb muuta ka eelnõu § 2 lõikes 2 esitatud jõustumissättes sisalduvaid eelnõu punktide viiteid. Sisulist jõustumisähte muutmist sellega ei kaasne.

Ülaltoodud muudatusettepanekud on kooskõlastatud Finantsinspektsiooniga ja ESAP puudutavaid muudatusi on konsulteeritud finantsturuosaliste esindusorganisatsioonidega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Valner Lille 5885 1491
Valner.Lille@fin.ee